

Stichting Faunabeheereenheid Limburg
De heer A. Melissen
Postbus 960
6040 AZ ROERMOND

Ons kenmerk DOC-00118485
Bijlage(n) 10 (ontheffingen)

Maastricht 22 december 2020
Verzonden 22 december 2020

Besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg

Geacht bestuur,

Op 29 oktober 2020 hebben wij van u per post (uw kenmerk: FBE>PRV / Ontheffing & Opdracht, ons documentnummer: DOC-00105006) uw verzoek ontvangen voor ontheffing dan wel opdracht voor beheer & schadebestrijding in het kader van de Wet natuurbescherming op basis van Faunabeheerplan 2020-2026. In dit faunabeheerplan wordt voor de komende faunabeheerplanperiode van 6 jaren omschreven welke vorm van beheer ten aanzien van diverse diersoorten in Limburg gewenst is om schade aan erkende belangen te kunnen beperken, alsook een onderbouwing daarvan.

Uw verzoek ziet in totaal op 41 ontheffingen en/of opdrachten waarbij u aangeeft indien mogelijk de nieuwe ontheffingen en/of opdracht op basis van het Faunabeheerplan 2020-2026 graag vóór 1 januari 2021 te ontvangen in verband met het tijdig doorschrijven van ontheffingen door u maar ook door de Wildbeheereenheden aan hun leden.

Uw aanvraag is getoetst aan de Wet natuurbescherming, de Natuurvisie Limburg 2016 en de Omgevingsverordening Limburg 2014. De artikelen die op de ontheffingen van toepassing zijn, worden in iedere ontheffing expliciet vermeld.

Overwegingen

Het Faunabeheerplan 2020-2026 is door u op 15 oktober 2020 aangeboden aan ons college en op 8 december 2020 door ons college goedgekeurd. In het faunabeheerplan wordt aangegeven voor welke soorten duurzaam beheer en schadepreventie noodzakelijk wordt geacht en welke uitzonderingen op het beschermingsregime van de betreffende soorten nodig zijn om schade te voorkomen, te beperken of te bestrijden. Per soort wordt helder aangegeven onder welke omstandigheden en in welke gebieden welke maatregelen kunnen worden genomen. De ervaringen die zijn opgedaan lopende het Faunabeheerplan 2015-2020, de faunabeheerplannen Veldmuis 2017-2020, Kauw, Zwarte kraai en Spreeuw 2017-2020, Vrijstellingen 2017-2020, Wildsoorten 2017-2020, Fazant 2017-2020 en Bever 2017-2020 zijn hierbij meegenomen.

Wij stellen vast dat de ontheffingen op basis van het oude Faunabeheerplan 2015-2020 in zijn algemeenheid aan de verwachtingen hebben voldaan:

- De ontheffingen hebben er niet toe geleid dat de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten waarvoor een ontheffing is verleend in het geding is gekomen.
- De voorschriften zijn goed nageleefd.
- De grondgebruikers en beheerders zijn over het algemeen tevreden over de inzet van de ontheffingen.

Hieronder wordt beschreven voor welke omstandigheden en soorten een ontheffing is aangevraagd en welke worden verleend op basis van een korte motivering. Tevens wordt kort ingegaan welke middelen daarbij mogen worden ingezet. Getoetst is of er sprake is van een wettelijk belang, of er geen andere bevredigende oplossingen zijn en hoe de duurzame staat van instandhouding daarbij wordt geborgd. De in het Faunabeheerplan 2020-2026 opgenomen informatie is als onderbouwing gebruikt voor de ontheffingen.

Ganzen beheer

Het voorgestelde Limburgse ganzenbeheer wordt enerzijds gericht op rust voor trekganzen (kol- grauwe- en brandgans) in de winterperiode. Anderzijds wordt het beheer gericht op het verminderen van het aantal standganzen (brand- grauwe gans en tegenwoordig ook kolgans) in de zomerperiode om schade aan gewassen en flora- en fauna in het groeiseizoen te beperken. Een uitzondering vormt de Maasplassenregio voor wat betreft de Grauwe gans. Deze ganzenpopulatie bestaat merendeels uit jaarrond verblijvende dieren en hun nakomelingen en daarom is jaarrond populatiereductie beoogd. U noemt als extra doelstellingen voor het ganzenbeheer een eenvoudiger en effectiever beheer met meer duidelijkheid voor de uitvoerders en meer populatiereductie van populaties van verwilderde ganzen en exotische ganzen. Daarnaast wilt u meer gebruik gaan maken van nest- en eibehandeling en het vangen en doden van ruiende en niet-vliegvlugge ganzen met vangvoorzieningen, het geweer (gas, lucht of veerdrukwapen) en CO₂ gas.

Hieronder wordt per soort ingegaan op uw verzoek.

Kolgans

De kolgans is van oorsprong een trekvogel die broedt in arctische gebieden en in de herfst op trek gaat naar de gematigde zone van o.a. Europa. In Nederland komen de vogels aan in oktober en verblijven hier tot in maart. Vanaf de jaren tachtig broeden er ook kolgansen in Nederland.

In Limburg is de kolgans vooral aanwezig in de winterperiode met maximaal 15.000 dieren langs de Maas in Noord-Limburg en in het Maasplassengebied. Ze foerageren vooral op akkers op oogstresten. Er zijn twee Natura 2000 gebieden in Limburg aangewezen als slaapplek voor kolgansen namelijk de Groote Peel, en de Mariapeel. In de zomer schommelen de aantallen, de laatste drie jaar betrof het minimaal 30 dieren in 2019 tot 97 in 2017. Het betreft waarschijnlijk dieren die na de winter blijven hangen of gehouden dieren die zijn ontsnapt bij particulieren. Het beeld van de stand in de zomer is echter niet compleet. Beperking van de omvang van de populatie kolgansen is nodig in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer en ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen. Het komt immers wel eens voor dat kolgansen over het vliegveld Maastricht Aachen Airport (MAA) vliegen. De kans op een aanvaring met een vliegtuig is klein maar een aanvaring heeft wel grote gevolgen door hun grote lichaamsoppervlak. Voorts is sprake van belangrijke schade aan o.a. gras, groenten en graan door kolgansen. De getaxeerde schade aan gewassen bedroeg in de periode 2010 t/m 2019 minimaal € 2.781

(in 2016) en maximaal € 37.351 (in 2013). Het betrof vooral schade op grasland en wintergraan in de maanden januari t/m maart. Dit ondanks het feit dat werende voorzieningen verplicht zijn gesteld. Gelet op de winterrust voor trekganzen wordt door u voor deze periode geen ontheffing aangevraagd. Wel vraagt u ontheffing voor populatiereductie in de zomerperiode (15 maart t/m 31 oktober) door de ganzen te doden met de daarbij behorende hulpmiddelen (vangmiddelen en geweer) om te voorkomen dat er een vaste populatie ontstaat.

Brandgans

De brandgans is een broedvogel en wintergast in Limburg. De belangrijkste locaties waar brandganzen aanwezig zijn liggen in Noord-Limburg langs de Maas en in Midden-Limburg in het Maasplassengebied. Het betreft hier standvogels die in de winter worden aangevuld met trekvogels. Uit tellingen in april ging het in de periode 2010-2019 om minimaal 328 dieren (in 2011) en maximaal 2.691 dieren (in 2017). In de zomer (juli) werden er in de periode 2012 t/m 2019 minimaal 512 dieren (in 2014) geteld en maximaal 1.140 (in 2015). De lange termijntrend is toenemend maar de groei lijkt de laatste jaren ook in Limburg gestopt. Beperking van de omvang van de populatie brandganzen is nodig in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer en ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen. Brandganzen vliegen wel eens over het vliegveld Maastricht Aachen Airport (MAA). De kans op een aanvaring met een vliegtuig is klein maar een aanvaring heeft wel grote gevolgen door hun grote lichaamsoppervlak. Ter beperking van de omvang van de populatie worden de volgende middelen middels de ruime ontheffing populatiereductie toegestaan: een hagel- en kogelgeweer, al dan niet voorzien van een geluiddemper, digitale richtkijker en/of laserpointer, inzetbaar jaarrond en van 1 uur voor zonsopgang tot 1 uur na zonsondergang. Aanvullend zijn een kunstmatige lichtbron en/of nachtzichtapparatuur (o.a. infrarood, warmtebeeld of restlicht), inzetbaar jaarrond gedurende het gehele etmaal, maar alleen op aanvraag met een goede onderbouwing voor afschot buiten de daglichtperiode in maatwerk gevallen. De inzet van lokmiddelen (imitatielokvogel, lokfluit en elektronisch versterkte lokgeluiden), jachtvogels (haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds) en honden, niet zijnde lange honden is toegestaan. Deze ontheffing is geldig gedurende de periode van 1 januari 2021 t/m 31 december 2026 in de provincie Limburg en is jaarlijks inzetbaar van 15 maart t/m 31 oktober of tot de gewenste stand bijna is bereikt.

Voorts is sprake van belangrijke schade aan gewassen door brandganzen. Brandganzen veroorzaken immers aan diverse gewassen (vooral grasland, granen en bonen) schade. Het betreft vooral de voorjaarsmaanden (februari t/m april). In de periode 2010-2019 bedroeg de getaxeerde schade minimaal € 1.242 (in 2018) en maximaal € 15.101 (in 2012). In de periode tussen 2015 en 2019 zijn er minimaal 45 en maximaal 352 brandganzen gedood. Bij de inzet van de beperkte ontheffing brandgans was en is de inzet van werende middelen verplicht. Deze bleken echter niet afdoende om schade te voorkomen. De beperkte ontheffing brandgans ziet op de inzet van een hagel- en kogelgeweer, al dan niet voorzien van een geluiddemper, digitale richtkijker en/of laserpointer, inzetbaar jaarrond en van 1 uur voor zonsopgang tot 1 uur na zonsondergang. Aanvullend zijn een kunstmatige lichtbron en/of nachtzichtapparatuur (o.a. infrarood, warmtebeeld of restlicht), inzetbaar jaarrond gedurende het gehele etmaal, maar alleen op aanvraag met een goede onderbouwing voor afschot buiten de daglichtperiode in maatwerk gevallen. De inzet van lokmiddelen is niet toegestaan, de inzet van werende middelen is verplicht. Deze ontheffing is geldig gedurende de periode van 1 januari 2021 t/m 31 december 2026 in de gehele provincie Limburg op percelen met kwetsbare gewassen of tot maximaal 100 meter daarvandaan in de winterperiode (1 november t/m 14 maart). In de zomerperiode (15 maart t/m 31 oktober) is de ontheffing geldig indien na inzet van andere ruimere ontheffingen de gewenste stand bijna is bereikt (90% van de toegekende maximaal te doden dieren) op alle gewassen.

Voor een gunstige staat van instandhouding werd en wordt weer een zomerstand aangehouden van 200 brandganzen. Voor de regio Maasplassen gaat het om 50 dieren en daarbuiten 150 dieren. In verband met de veiligheid van het vliegverkeer van MAA is in Zuid-Limburg een nulstand nodig.

Grauwe gans

De grauwe gans in Limburg bestaat vooral uit standvogels die in de winter worden aangevuld met trekvogels. De belangrijkste locaties waar de grauwe gans aanwezig is liggen in Noord-Limburg langs de Maas, in Midden-Limburg in het Maasplassengebied en plassen en vennen van de Meinweg en Turfkoelen en het stedelijk gebied van Roermond. Maar ook in Zuid-Limburg langs de (Grens)Maas wordt gebreed. Nieuw aangelegde natuurherstelprojecten worden door de ganzen gekoloniseerd evenals eilanden in waterrijk stedelijk gebied. Op grote open plassen, vooral de ontgrondingsplassen zoals de Molengreend, Asseltse plassen en de Molenplas, wordt in de zomer geruid met grote groepen en hier wordt ook overwinterd.

Uit tellingen in april ging het in de periode 2010-2019 om minimaal 7.315 dieren (in 2011) en maximaal 10.459 dieren (in 2014). In de zomer (juli) werden er in de periode 2010 t/m 2019 minimaal 7.211 dieren (in 2010) en maximaal 18.725 (in 2015) dieren geteld. De lange termijntrend is toenemend maar de groei lijkt de laatste jaren in Limburg gestopt.

Beperking van de omvang van de populatie grauwe ganzen is nodig in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer en ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen. Grauwe ganzen vliegen wel eens over het vliegveld Maastricht Aachen Airport (MAA). De kans op een aanvaring met een vliegtuig is klein maar een aanvaring heeft wel grote gevolgen door hun grote lichaamsoppervlak. Ter beperking van de omvang van de populatie worden de volgende middelen middels de ruime ontheffing populatiereductie toegestaan: een hagel- en kogelgeweer, al dan niet voorzien van een geluiddemper, digitale richtkijker en/of laserpointer, inzetbaar jaarrond en van 1 uur voor zonsopgang tot 1 uur na zonsondergang. Aanvullend zijn een kunstmatige lichtbron en/of nachtzichtapparatuur (o.a. infrarood, warmtebeeld of restlicht), inzetbaar jaarrond gedurende het gehele etmaal, maar alleen op aanvraag met een goede onderbouwing voor afschot buiten de daglichtperiode in maatwerk gevallen. De inzet van lokmiddelen (imitatielokvogel, lokfluit en elektronisch versterkte lokgeluiden), jachtvogels (haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds) en honden, niet zijnde lange honden is toegestaan. Deze ontheffing is geldig gedurende de periode van 1 januari 2021 t/m 31 december 2026 in de provincie Limburg. Buiten de Maasplassenregio jaarlijks van 15 maart t/m 31 oktober en in de Maasplassenregio jaarrond, of tot de gewenste stand bijna bereikt is.

Voorts is sprake van belangrijke schade aan gewassen door grauwe ganzen. Grauwe ganzen veroorzaken immers vraatschade aan diverse gewassen, vooral grasland en granen. Ook treedt bij langdurige betreding vertrapping en vervuilingen van gewas op en daarmee verlies aan droge stof. In de periode 2010-2019 bedroeg de getaxeerde schade minimaal € 53.266 (in 2016) en maximaal € 166.416 (in 2011). Ganzen kunnen met hun uitwerpselen de voedselarme gebieden (met name de vennen) verrijken. Deze schade wordt echter niet getaxeerd. In de periode tussen 2015 en 2019 zijn er minimaal 4.032 en maximaal 4626 grauwe ganzen gedood. Bij de inzet van de beperkte ontheffing grauwe gans was afgelopen jaren de inzet van werende middelen verplicht. Deze bleken echter niet afdoende om schade te voorkomen. Grauwe ganzen vliegen wel eens over het vliegveld MAA. De kans op een aanvaring met een vliegtuig is daarmee klein maar een aanvaring heeft wel grote gevolgen door hun grote lichaamsoppervlak. De beperkte ontheffing grauwe gans ziet op de inzet van de volgende middelen ter preventie van schade: een hagel- en kogelgeweer, al dan niet voorzien van een geluiddemper, digitale richtkijker en/of laserpointer, inzetbaar jaarrond en van 1 uur voor zonsopgang tot 1 uur na zonsondergang. Aanvullend zijn een kunstmatige lichtbron en/of nachtzichtapparatuur (o.a. infrarood,

warmtebeeld of restlicht), inzetbaar jaarrond gedurende het gehele etmaal, maar alleen op aanvraag met een goede onderbouwing voor afschot buiten de daglichtperiode in maatwerk gevallen. De inzet van lokmiddelen is niet toegestaan, de inzet van werende middelen is verplicht. Deze ontheffing is geldig gedurende de periode van 1 januari 2021 t/m 31 december 2026 in de gehele provincie Limburg op schadegevoelige percelen of tot maximaal 100 meter daarvandaan in de winterperiode (1 november t/m 14 maart). In de zomerperiode is de ontheffing geldig in het Maasplassengebied wanneer de gewenste stand bijna is bereikt (90% van het toegekende aantal maximaal te doden dieren is behaald) op alle percelen met gewassen of maximaal 100 meter daarvandaan.

Voor een gunstige staat van instandhouding werd en wordt weer een zomerstand aangehouden van 5.600 dieren in heel Limburg. Met een spreiding van minimaal 4.000 dieren in de Maasplassenregio en 1.600 dieren daarbuiten. In verband met de veiligheid van het vliegverkeer van MAA is in Zuid-Limburg een zo laag mogelijke stand in de regio noodzakelijk.

Conclusie kolgans, brandgans en grauwe gans

In het Faunabeheerplan 2020-2026 wordt de belangrijke schade aan o.a. gras, groenten en graan door kolgansen, grauwe ganzen en brandganzen voldoende aangetoond. De voorkoming van belangrijke schade aan gewassen is een wettelijk belang op grond waarvan ontheffing kan worden verleend. Wij constateren dat bij de bestrijding van deze belangrijke schade het gebruik van akoestische en visuele verjagingsmiddelen als vogelafweerpistolen, knalapparaten, vlaggen, vogelverschrikkers en nabootsing van roofvogels op basis van de provinciale vrijstelling geen bevredigende oplossing bieden. Wij stellen vast dat het verlenen van de ontheffing de duurzame staat van instandhouding van de soorten niet in gevaar brengt, mede gezien de opgenomen voorschriften in de ontheffingen die zien op het doden van maximaal 2 ganzen per invallende groep, de door tellingen waarborging van een minimumstand van 2500 dieren en de aanwijzing van gebieden waar de overzomerende ganzen ongestoord kunnen foerageren.

Gelet op het voorkomen van grauwe ganzen, brandganzen en kolgansen in Limburg, dat er sprake is van (dreigende) schade aan gewassen, er een gevaar is voor het vliegverkeer, er geen andere bevredigende oplossingen mogelijk zijn en de duurzame staat van instandhouding door het verlenen van de gevraagde ontheffingen niet in het geding zal komen.

Vos predatorenbeheer soortenbescherming

U hebt verzocht een ontheffing te verlenen voor het doden van de vos in het kader van de actieve beschermingsprojecten van de hamster, weidevogels en de patrijs. Het doel is om hiermee de predatiedruk van de vos op deze soorten te verminderen.

De stand van de vos vertoont landelijk door de jaren heen een stabiele trend. De aantallen zijn zodanig hoog dat de soort landelijk bestreden mag worden met het geweer, vangkooi, kastval en aardhond. De stand wordt geschat op 0,1 tot 2,5 vossen per 100 ha. De vos is een belangrijke predator van op de grond levende vogels en zoogdieren. Sinds 2006 staat de vos op de Landelijke vrijstellingslijst en kan daarmee overdag met het geweer en andere wettelijke middelen bestreden worden. Aangezien de vos vooral in de schemer en in de nacht actief is, zijn naast het geweer aanvullende middelen (kunstlicht, nacht/restlicht en/of geluiddemper) noodzakelijk indien belangrijke schade optreedt aan erkende belangen.

Ook in Limburg komt de vos overal algemeen verspreid voor. Uit tellingen door de wildbeheereenheden in 2004, 2010, 2014 en 2018 is gebleken dat er minimaal 920 (2018) en maximaal 1785 (2010) belopen

burchten waren. In 2019 werden in totaal 18 vossen gedood ter bescherming van de hamster, weidevogels en patrijs op een totaal van 2.525 gedode vossen in heel Limburg. Het is statistisch niet mogelijk om een trend te bepalen van de vossenstand omdat er geen jaarlijks monitoringsprogramma loopt.

De patrijs, hamster en de meeste weidevogels (grutto en wulp) staan op de rode lijst. Ook in Limburg staan deze soorten onder druk en is de stand daarmee niet in een gunstige staat van instandhouding. Naast de afname van voldoende geschikt leefgebied speelt ook predatie een rol in de afname van deze soorten. Uit onderzoek is vast komen te staan dat de vos hierbij een belangrijke predator is. Met name wanneer het om kleine populaties gaat, vormt elke gepredeerd dier een ernstige verzwakking van de duurzaamheid van de populatie. Tijdens de initiatie fase van een beschermingsproject zijn deze soorten extra gevoelig voor predatie omdat het om een kleine populatie gaat. Elk dier dat daarbij niet wordt gepredeerd en ongestoord aan de reproductie kan deelnemen is daarbij essentieel. Het is dan ook zaak om de stand van de vos binnen het beschermingsgebied, en in een bufferzone van twee kilometer rondom het te beschermen gebied, zo laag mogelijk te houden om een nieuwe influx van vossen te voorkomen¹.

Voor het beperken van de predatiedruk van de vos op deze soorten worden onder andere preventieve maatregelen ingezet, zoals het plaatsen van elektrische rasters. Gezien de vereiste minimum oppervlakte van de beheerpercelen bij o.a. de patrijs gaat het om vele kilometers elektrisch raster. Dit zijn zeer hoge aanschafkosten en brengt hoge kosten voor het plaatsen en onderhoud met zich mee. Daarnaast wordt niet alleen de vos geweerd, maar ook alle andere zoogdieren, waardoor er een verarming van de akkerlevensgemeenschap optreedt. Een andere maatregel is het kaal maken van het leefgebied, door bomen en struiken te verwijderen. Een dergelijk open landschap is minder aantrekkelijk voor de vos, maar zeker ook voor de patrijs, die in struwelen dekking zoekt en er kan nestelen. Dit overwegende zijn er niet altijd andere bevredigende oplossingen voorhanden.

Het middel kastval werkt voortdurend, zonder dat daar continue een persoon bij aanwezig hoeft te zijn. Dit verhoogt eveneens de effectiviteit. Bestrijding van de vos is het meest effectief als die continue kan worden uitgevoerd gedurende het gehele etmaal en op zon- en feestdagen. Tezamen met preventieve maatregelen zijn de inzet van het geweer in combinatie met een hond effectieve middelen. Aangezien de vos een nacht actieve soort is, is het gebruik van kunstlicht (stationair en niet-stationair), een laserpointer en nachtzicht apparatuur (restlicht, warmtebeeld, infrarood) noodzakelijk.

Gelet op het aantal dieren, de stabiele populatie en het schadebeeld concluderen wij derhalve ten aanzien van de vos dat er sprake is van dreigende, belangrijke schade aan de flora- en fauna, dat er geen andere bevredigende oplossingen voorhanden zijn en dat de duurzame staat van instandhouding door het verlenen van de gevraagde ontheffing niet in het geding zal komen.

Wild zwijn beheer buiten leefgebied

De populatie wilde zwijnen buiten de leefgebieden vertoont een toenemende trend. Uit DNA-onderzoek blijken deze dieren ook uit het buitenland afkomstig te zijn. Hoeveel dieren dit zijn is niet exact bekend. Aan de hand van afschot, valwild en sporen worden de aantallen geschat tussen de 764 dieren in 2014 tot 2.139 dieren in 2019. Als gevolg van de toenemende populatiegroei en verspreiding is er een toename van het aantal schadegevallen en aanrijdingen. Er wordt schade aangericht aan grasland en

¹ Mulder, J. Vossenbeheer voor hamsters, (hoe) heeft het gewerkt ? 2007 - <https://www.bij12.nl/assets/FF-27.-Mulder-2007-Vossenbeheer-voor-hamsters.pdf>

akkerbouwgewassen als mais, granen en suikerbieten. In de periode van 2014 t/m 2019 lag de getaxeerde schade door het faunafonds op minimaal € 31.203,- in 2014 en maximaal € 187.489,- in 2018. Hiernaast dient er sinds september 2018 rekening te worden gehouden met een Europese dreiging van Afrikaanse Varkenspest en het daarmee verband houdende verhoogd risico op schade bij gehouden varkens bij een uitbraak binnen de wilde zwijnenpopulatie in Nederland. Door de mobiliteit en spreiding van de wilde zwijnen is niet in te schatten waar de schade zich gaat voor doen waardoor de inzet van werende voorzieningen wordt bemoeilijkt. Van 2014 t/m 2019 lag het aantal aangereden dieren tussen de 34 en 71 dieren. In deze periode werden er minimaal 382 en maximaal 1.142 dieren geschoten buiten de leefgebieden.

In het kader van de Afrikaanse Varkenspest zijn er afspraken gemaakt tussen provincies en het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit. Binnen deze afspraken is overeengekomen om als preventieve maatregel in te zetten op het verlagen van de populatie wilde zwijnen buiten de leefgebieden zodat de kans op insleep van Afrikaanse varkenspest via wilde zwijnen wordt verminderd. Om de aantallen daadwerkelijk te kunnen verkleinen, zijn extra middelen bovenop het nu bestaande instrumentarium noodzakelijk.

Vangkooi wild zwijn

De term 'vangkooi' wordt in het kader van onderhavig besluit op de volgende wijze gedefinieerd:

'Een constructie ten behoeve van het vangen van Wilde zwijnen die na sluiting (dichtklappen) niet meer toegankelijk is voor additionele dieren totdat de vangkooi geleegd is en opnieuw in werking is gesteld.'

Het gebruik van vangkooien voor het vangen en doden van wilde zwijnen is een effectief middel. De vangkooi is 24 uur per dag actief en kan ingezet worden in gebieden die voor aanzit ontoegankelijk zijn. Net als afwijkende munitie of het gebruik van de demper is de vangkooi een aanvullend middel in de Limburgse 'instrumentenkoffer' voor Wild zwijn beheer. Hiermee kan lokaal worden afgewogen welke middelen het meest geschikt zijn om in te zetten. Diversiteit van middelen verhoogt hierbij de vangkans. Wilde zwijnen zijn niet gewend aan gevangenschap of de aanwezigheid van mensen en ervaren daarom stress in een vangkooi. Om verwondingen en stress zoveel mogelijk te voorkomen worden er voorschriften opgenomen in de ontheffing. Deze voorschriften zien onder andere op het tijdig ledigen van een vangkooi, inrichting van de vangkooi² en plaatsing van een dodelijk schot³. Hiernaast is er aanvullend een 'vangkooi protocol' opgesteld met gebruiksinstructies van een vangkooi.

Munitie

Het gebruik van het bij Besluit natuurbescherming, artikel 3.15, voorgeschreven soort munitie voor het doden van Wilde zwijnen (minimaal 6,5 mm met een trefenergie van 2.200 Joule op 100 meter) of het gebruik van 'Brenneke-patronen' zorgt bij het doden van Wild zwijn in de vangkooi voor risico's tot ricochet (afketsen) van de kogel of kogelfragmenten. Hiernaast zorgt de inzet van een zwaar kaliber bij het doden van Wilde zwijnen in de vangkooi voor een zodanige beschadiging van het dier dat de afname van weefsel en bloed niet meer mogelijk is of zwaar bemoeilijkt wordt. Met een klein kaliber kogel (minimaal .22 Magnum) met een loopmond-energie van minimaal 300 Joule worden deze effecten voorkomen maar geeft voldoende energie af bij gebruik op korte afstand om bij een schot in de hersenen

² Mondelinge mededeling Instituut Natuur- en Bosonderzoek.

³ NFI, 2011, Beantwoording van vragen naar aanleiding van het afschot van wilde zwijnen binnen de bebouwde kom. Den Haag, rapport 2011.11.14.139, in opdracht van GS van de provincie Gelderland.

resp. hersenstam een Wild zwijn te doden⁴. De kogel zal veelal in het lichaam achterblijven, waardoor het omgevingsgevaar sterk vermindert.

Toegestane middelen

Buiten het leefgebied is het met de huidige middelen niet gelukt om alle belangrijke schade afdoende te voorkomen. Daarnaast moeten gewonde dieren snel uit hun lijden kunnen worden verlost. Daarom is het wenselijk om alle mogelijkheden en middelen in te kunnen zetten zoals de 1:1 drukjacht (en bij ministeriële regeling⁵ toegestane uitgebreidere methode), het geweer al dan niet voorzien van (niet-) stationair kunstlicht, laserpointer, nachtzichtapparatuur, digitale richtkijker en/of geluiddemper, afwijkende munitie, lokvoer, vangkooi en/of geluiddemper, jaarrond en 24 uur per dag. In probleemgebieden wordt met betrokken partners een gebiedsgerichte benadering toegepast waarbij specifieke afspraken worden gemaakt over beheer, inzet van werende middelen en afschot.

Door de aanwezigheid van leefgebieden wordt de duurzame staat van instandhouding van wild zwijn gegarandeerd. Gelet op het aantal aanwezige dieren, een toenemende populatietrend en schadebeeld, en de maatschappelijke opgave met betrekking tot preventie Afrikaanse Varkenspest concluderen wij derhalve ten aanzien van het wild zwijn dat er sprake is van dreigende, belangrijke schade aan gewassen en veehouderijen en openbare veiligheid, dat er geen andere bevredigende oplossingen voorhanden zijn en dat de duurzame staat van instandhouding door het verlenen van de gevraagde ontheffing niet in het geding zal komen.

Besluit

In het Faunabeheerplan 2020-2026 is naar ons oordeel voldoende gemotiveerd waarom een ontheffing voor deze soorten noodzakelijk is, waarom andere bevredigende niet voorhanden zijn en welke middelen het meest efficiënt zijn. Tevens wordt de duurzame staat van instandhouding van de verschillende diersoorten voldoende gewaarborgd.

Wij besluiten dan ook om voor de periode van 1 januari 2021 t/m 31 december 2026 de volgende ontheffingen te verlenen:

- 2021-15 Brandgans beperkte ontheffing schadebeperking
- 2021-16 Brandgans ruime ontheffing populatiereductie
- 2021-17 Grauwe gans koppelvormers
- 2021-18 Grauwe gans beperkte ontheffing schadebeperking
- 2021-19 Grauwe gans ruime ontheffing populatiereductie
- 2021-20 Kolgans ruime ontheffing populatiereductie
- 2021-30 Wild zwijn beheer buiten leefgebieden
- 2021-32 Wild zwijn vangkooi buiten aangewezen leefgebieden
- 2021-36 Vos predatorenbeheer soortenbescherming

Daarnaast verlenen wij een basisontheffing (2021-01) waarin de algemene voorschriften voor ontheffinggebruik nader worden omschreven.

⁴ H. Zoller, Landesbetrieb Forst Brandenburg, jan. 2018, 'Der mobile Fallenfang als wirksame Methode zur Reduzierung von Schwarzwildpopulationen zur Afrikanischen Schweinepest-Prävention'.

⁵ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0041456/2018-10-20>

In overleg met u beperkt onderhavig besluit zich tot voornoemde ontheffingen. Zoals reeds is vermeld, wordt uw verzoek met betrekking tot de resterende ontheffingen en/of opdracht in het eerste kwartaal van 2021 in behandeling genomen.

Middels dit besluit worden door ons verleende ontheffingen met nr. 2015-02 deel 1 t/m deel 5, 2015-03, 2015-11, 2015-12, 2015-13, 2015-17, 2015-18 en 2019-05 vervangen.

Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht alsmede de redenen van het bezwaar (motivering). Het bezwaarschrift moet worden gericht aan: Gedeputeerde Staten van Limburg, Juridische Zaken en Inkoop, team Rechtsbescherming, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl.

Als u een bezwaarschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg, locatie Roermond, Sector Bestuursrecht; Postbus 950, 6040 AZ Roermond. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.rechtspraak.nl.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

ing. C.M.P. Salomons
clustermanager Natuur en Water